مخاطبه

جلد ١-٢

محرری

قیصری سنجاغی متصرفی ناظم پاشا

معارف نظارت جلیله‌سنك ٤ حزیران سنه ٣١٤
تاریخلو و ٢٨٩ نومرو رخصتیله طبع اولنمشدر

طبع ثانی

صاحب و ناشری

مصور ترقی غزته‌سی صاحب امتیازی
عصر مطبعه، کتبخانه و مجلدخانه‌سی صاحبی

ق. فائق

١٣١٦ — قسطنطنیه — عصر مطبعه‌سی
باب عالی جاده‌سنده نومرو ٤

PLEASE DO NOT REM
CARDS OR SLIPS FROM TH

UNIVERSITY OF TORONTO

مخاطبه

جلد ١-٢

محرری

قیصری سنجاغی متصرفی ناظم پاشا

معارف نظارت جلیله‌سنك ٤ حزیران سنه ٣١٤
تاریخلو و ٢٨٩ نومرولو رخصتیله طبع اولنمشدر

طبع ثانی

صاحب و ناشری

مصور ترقی غزته‌سی صاحب امتیازی
عصر مطبعه، کتبخانه و مجلدخانه‌سی صاحبی

ق. فائق

(عصر) مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ٤

١٣١٦

PL
248
N36M8
1898
c.1 1-2

معلم ناجی افندی حضرتلری طرفندن احسان بیوریلان تقریضدر .

تقریض

— ۱ —

ناظم ! اعیان اهل عرفانه
کورینور زبدة الحکم بو کتاب
ایتمسونمی کورن مخاطبه‌کی
سکا خامه‌م کبی شویولده خطاب :

— ۲ —

اوندالر بتون حقایقدر
قلمك هاتف حقیقیدر
هرنداسنده کیزلیدر شو صدا :
صاحبی عارف حقیقیدر

— ۳ —

منجلی لفظ دلفریبنده
بی صنایع بدیع برایجاز

مستتر معنئ جزيلنده
پر بدايع رفيع پر اعجاز

— ٤ —

ديده پيرا سواد خطكده
نور حكمت ايدر طورر لمعان
نظم ايدر افتخار نثركله
وار اول اى فخر ناظمان زمان

معلم ناجى

محاطبه

بیك اوچیوز برسنه‌سی اغستوسنك اوچنجی جمعه ایرتسی کونی ایدیکه درت اطرافی بربرینه قول آتمش بیوك بیوك طاغلرله قیالی، الکیوکسك محللری قورقنج واوزون قیالرله اورتیلی، واتکلری اوفق اوفق چام اغاجلریله دونانمش، اره یرلری یوقاریلردن قوپوب کلان قیاپارچه‌لریله بزنمش، واورته‌سی کندی کندینه غایت قیصه بر اووه‌جق پیدا ایدرك او اولو طاغلرك دلیکلرندن چیقوبده بریکن واووه‌نك تا اورته یرندن آقوب کیدن قوجه برچایدن هرطرفی یشللنمش، وشهره اوتوز بش ساعت قدر اوزاق بولنمش برمحلده. کون طوغی‌یه قارشی ایکی نجره‌سی اولمق اوزره چام اغاجندن

یاپلمش برباراقه ایچنده شویله اوزانوب دوشونمکده ایدم .

کوزلرم طاغلرده اغاجلرده اقان صولرده یشللکلرده ، لسان حاله عائد اولان سکوتی دیکله مکده ، وقلبمده خالقك عقله صیغمیان بیوکلکنی دوشونمکده ایدی .

دوشوندکجه افکارم بیویوب ، افکارم بیودکجه دوشونجه آرتوب ، کوردیکم شیلره فکر ونظر یاقلاشمغه ، ویاقلاشدقجه کوزم کوکلم آچلیمغه باشلادی .

کیده کیده دوشونمکه باشلادیغم وقت کوردیکم طاغلر دکشدی . قیالرك ، صولرك یشللکلرك کورنشی باشقه لشدی . کوزیمه هرشی بشقه کورینوب یواش یواش کندمدن کچدیکمی اکلامغه باشلادم . بر آزمدت صکره بو آکلایشده کندي کوروشم بیلیشم بتون بتون بشقه لشوب بن بن اولدیغمی بیلمز اولدم .

بو حاله همان یکي اوغرامشده کن

قارشمده‌كی طاغلر یوریمكه باشلادیلر، یاخود بیلمزلك ایچنده‌كی بر بیلش كوزومده طاغلری یورور كوسترییوردی .

اشته او بیلمزلك بیلیشنك بكا ویردیكی بر بیلشله طاغلرك یوریمه‌سنه حیران حیران باقه قالدم.

بن بو خیرتده ایكن طاغلر قامتی آرتدر-دیلر . غیر محسوس بر سرعت ایله كلوب بكا یاقلاشدیلر .

بو كوزونش بكا پك قورقنج ، پك مدهش كلدیسه‌ده قورقغه مخصوص اولان حسه صاحب اولمدیغم ایچون حیرتدن بشقه بر شی یاپه‌مزدم .

بكا مستولی اولان حیرت زمانندن بر آن كچمامشدیكه قولاغم بر سس ایشتدیكندن او وقته مخصوص اولان بیلشله سس كلان طرفه طوغری دوندم .

دونر دونمز بر بری اوزرینه دیزیلوب یوریمكده اولان طاغلرك اك اولوسی كال مكانتله

بکا باقه‌رق — ای انسان اوغلی! — دیدی

طاغدن بو خطابی ایشیدن برحیران ایچون ویریله‌جك جواب ایجه مشکل اولورسه‌ده اوصره‌ده بکا غریب برجسارت کلدیکندن (شمدی تعریف ایده‌میه‌جکم برحال تأثیریله) طاغك خطابنه جسورانه جواب وبردم. — نه‌در او؟ — دیدم.

بوجوابدن نصکره بربری آردنداولان طاغلر درحال بوزیلوب دوزلدیلر.

بن قالدیغم یرده‌دوشونمکدن، قورقودن، تعجبدن آزاده اولدیغم حالده طورمقده ایدم.

ایچندن مخاطبم اولان طاغ — شکایت ایما ایدرچهره ایله — سوزه باشلایوب دیدی که: ای انسان اوغلی بیلیرسنکه بز انسانلرك خدمتکاری یز.

اورمانلریمز یاقیلیر. قیالریمز باروتلرله آتیلیر. سینه‌لریمز یاریلوب یوللر آچیلیر. طمارلریمز کسیلوب دکزلر قاوشدیریلیر.

اوزرلریمزدن شمندوفرلر، عربه‌لر کچیریلیر.

ـــ اولمامسنه مقتدر دکلز ـــ اشیانك حقایقنده‌کی اسرار معرفت کشف اولندقجه انسانلرك راحتیچون بزم خرابمز لازم کلیور.

هایدی بز خراب اوله‌لم . سز راحت ایدیکز . فقط عقل ونطق ایله مخلوقات ایچنده تمیز ایتدیککز، نباتاته حیواناته قارشی برحق رجحان قزاندیغکز ایچون بزم خرابمز سزه علی العاده بر معامله حکمنده کورینیور .

بزم خراب ایدیله‌جك بر معموریت حاصل ایده بیلمه‌مزه محتاج اولدیغکزی اونیتیورسکز .

بز معموریت موقته‌یه ناچار راضی اولیورز . سز خرابمزك هر موسمنده تجددندن مستفید اولدیغکز حالده معموریتمزه خدمت لازم اولدیغنی دوشونمیورسکز .

برکره تفکر ایدیکز ! راحت نه دیمك اولدیغنی بیلمدیککز بر زمانده بزم آغوش

بی امتنانمزده کزر یورور، واسباب راحت تحری ایدردیکز . سزه راحتی ، مدنیتی کیم اوکرتدی .

طاشلریمز بربری اوزرینه قونیلورسه قیشك صغوغندن محافظه قابل اولدیغنی ، برقیانك سزی روزکاردن حفظ ایتدیکنی کوروب تجربه ایتدیککزدن طولایی اکلامدیکزمی ؟

بو تجربه باصره کزه قیانك کورونمسی واو دلالتله مسکن یاپمغه عقلکز ایرمسی دیمك دکلمی ؟

آجلق، صوسزلق ، برودت طوبمغه باشلادیغکز وقت اووه‌لریمزه قیالریمزه قوشمدیکزمی ؟

برزمان قیالریمزدن استفاده ایدرك عصرلرجه تأمین حضور ایتدیکز.

برزمان تونجلریمزه ال اوزاته‌رق نیجه یوز سنه‌لر مستفید اولدیکز .

قناعتسزلککز آرتدقجه تحریاتکز

چوغالدی.نهایت تیموریمزی، التونمزی، کموشمزی بولدیکز .

بریکز کهرچله‌مزك ماهیتنده‌کی قوتی کشف ایتدلی .. دیکریکز اصول مزج واعمالی چیقاردی . باروت یاپدیکز .

سینه‌لریمزی او موحش قوتله یاروب دلمکه وهر نوع جوهرلریمزی بر بر چیقاروب استفاده ایلمکه باشلادیکز .

تیموری چیقاروب راحتکزه خدمت ایچون انواع قالبه صوقدیکز .

حیوان دریسیله اورتمك عادتنی یك چاپق اونوته‌رق تیمور سایه‌سنده یوکدن استفاده‌یه آلشدیکز .

ذروه و دامانمزی تزیین ایدن نباتاتك تدقیق ماهیتنه باشلایوب بربریکزه کورونمك هوسندن بشقه برفائده‌سی اولمیان او ملون قماشلری یاپمق ایچون بویالر بولدیکز .

شمدی نظرکزده مخوف و محقر

اولدیغمزه باقمیکز. چونکه سزحال طبیعیدن چیقه‌لی خیلی ایلروولدیکز.

ذروه وداماتمزده بولدقلریکزله موجد بیله اولدیکز. شمدی ایسه مخوف طاغلر قورقنج قیالر دهشتلی دره‌لر عندکزده پك محقر.

شهرلره آلیشه‌لی او محفوظ اغاج قوووقلرینی، او صاغلام قیا یارقلرینی، او لذتلی اخلاطلری، او شارل شارل آقان پیکار صولرینی بالکلیه اونوتدیکز.

شمدی کاشانه و ساحلخانه‌لریکز، مزین قوناقلریکز، مطنطن مراکبکز، مکمل اطعمه واشربه‌کز، ایپکدن مفروشاتکز، قوش تویندن یتاقلرکز، مکلف اثوابکز، مذهب اوانیکز وار.

ظن مدنیکزجه مخوف و محقر اولان طاغلرده یشامغی اختیارایدنلر بدوی ایمش نه فاحش خطا!

وسائل مدنیه‌نك مأخذصحیحنی مسکن

ايدوبده آثار قدرتدن كلفتسزجه مستفيد اولانلرمى بدوى اوليور ؟

سز مدنى اولديكزده نه اولديكز ؟ ذوى الارواحه وسيلهٔ راحت اولان آثار قدرت سزه واسطهٔ زحمت واذيت اوليورده خبريكز يوق . .

معموره‌لريكزده آثار طبيعتدن نه‌قالدى حال طبيعيسيله اسن روزكاريكز صافيتى زائل اولمامش صوييكزمى وار ؟

بر ديلم اتمكله‌كچه‌جك آجلغى، ايكى آووج صو ايله زائل اوله‌جق صوسزلغى ، انواع اذيتلر اختيارايله كچيرمك . مفتون اولديغكز مدنيت محسناتندن دكلمى؟

بزه قاليرسه اصل بدوى سزاوليورسكز! آثار طبيعتدن كلفتسزجه مستفيد اولانلركه ذروه ودامانمزده مستريحا امرار عمر ايدن ارباب فراغدر، انلرك كمال فراغ وعافيتله بركوئنلك حياتى مدنيتك برسورى

تضييقاتنه بر ثانيه‌جك اولسون نصيب اولمامشدر .

ارباب فراغك فرح قلب ايله طاغ باشلرنده كچيرديكى ايام مدنيلرك مزين كاشانه‌لرده كچن زمانيله‌مى موازنه ايديله‌جك ؟

اهل صنعتكز آتشلر قارشيسنده ، تهلكه‌لر ايچنده ، تأمين معيشته چاليشير . ينه رواج و رقابت كبى معذبلرك دست اسارتنده ازيلير كيدر .

ارباب قلمكز فكرينى اتعاب ، وجوديني اتلاف ايله يه‌جكنى چيقارمغه اوغراشير .

قوجه مدنيلر ! ! . صباحلره قدر راحتسز اولمق ايچون مكلف سفره‌لرده متعدد يمكلر يرسكز . صو ايچمك ايچون طوزلى يمكه ، اويومق ايچون اجزاى طبيه قوللانمغه مجبور اولورسكز . يازلق قيشلق اثوابكز وار . متعدد فانيله‌لرله ، انواع روحلرله وجوديكزك آغريلرينى تعديله

اوغراشمقدن كوز آچديغكز يوق. حكيمكز وار. خستەلغه محتاجسكز. اشتهايى آرتدرمق ايچون انواع اشربه قوللانيرسكز آجيقديغكز وقت طويديغكز قدر يمك سزه ميسر اولەمز.

كاه سر كرم نشوۀ هرچه باد اباد اولورسكز. كاه بلاى خمارايله بيتاب دوشر باش آغريلرى معده صانجيلرى چكرسكز.

قبا شلتەلر، يومشاق يتاقلر، اويقوسزلغك مضراتنى حس ايتديرميەجك اسباب طرب مع زيادة موجود. بو حاللر ايچنده زمانك تحولاتنه، مملكتك عاداتنه يكديكريكزك مزاج وآمالنه اويمق مشكلاتى ده وار. چونكه صاحب املسكز. خوليالريكزه نهايت يوق. هرحاصل اولان امل سزه بشقه بر امل طوغورر. حال بيداريده قلبكز، اويقوده خيالكز مكدر.

امللريكز قدر احتياجكز، احتياجكز قدر امللريكز وار. مدنيتكز انسانى

بر طاقم فضله و بیلزوم شیئلرك تدارکی احتیاجنه مضطر ایتمش .

کافهٔ احتیاجکز آثار قدرتدن چیقدیغی حالده سزك مدنیت دها زیاده احتیاج چیقارمش ، بو نقدر محتاجلق ؟ حیاتکزی، اخلاقکز، سعی وعملکز ، ثروت و رفاهه اسیر اولمش .

دوشونمزسکزکه مقبل اولورسه‌کز محسود اولورسکز، عیبکز سویله‌نیر. ادباره دوشرسه‌کز حاسد اولورسکز ، اخلاقکز بوزیلور .

کیمیکز ثروتله ، کیمیکز دیکر صورت ایلهٔ احتیاجنی آرتدرمش .

بر قارنی طویورمق ایچون دماغك تنوع ایده‌جك بر قاچ دقیقه‌لق لذتی اوغرینه بیك درلو راحتسزلقلره اوغرار-سکز بیلیشکز ینه اولکی بیلیش .

صاحب نفوذ اولورسه‌کز بر نافذیکز

بولنور . اهل ثروت اولورسه‌کز سزدن غنیسی چیقار .

شوحاللرله سز مدنیت یرینه محنت ، راحت یرینه اذیت ایچنده‌سکزده کندی کندیکزدن خبریکز یوق .

معلومدرکه مکوناتك علت غائیه‌سی معرفت خالقدر. ذوی العقوله کوره آثار قدرتدن خالقی استدلال بدیهی وضروری اولوب بوبیلیشه معرفت دینلمز.

حقایق اشیایه وقوف ایله حصول عرفاندن صکره معرفت خالق لازمدرکه انسانیته لایق بربیلش حاصل اولسون.

سز عرفان ایله مکلفسکز . واجب الوجودی وجودیکزده‌کی اشتباهسزلق قدر شکسز بیله‌جکسکز، حالبوکه مشغولسکز، وقتکز یوق .

محققدرکه حصول عرفان انسانك اخلاق علویه ایله اتصافنه وابسته‌در . اخلاقی تهذیب ایتمزدن اول عرفانه وصول

قابل اوله‌میه‌جغی کبی تصفیهٔ اخلاق دخی کثرت احتیاج ایله هیچ برلشه‌مز .

احتیاج انسانه یاقشمیان هر معامله‌یی یاپدیرر. محتاج اولان مضطردر .

اضطراری بوزیلان اخلاق بوزولمش دیمکدر. انسان آلشقانلغنی پك کوج اونودر.

احتیاج آداب انسانیه‌نك الك بیوك دشمنیدر. ناموسلی بر محتاج ، تربیه‌لی بر مضطر ناچار ذل سؤاله راضی اولور .

بریاندن آچیلان مخارج احتیاجی قپامق هر یکیتك کاری اولمدیغندن امید و ثروت چوق دفعه خلاف آداب احوالی اختیاره مجبور ایدر .

سزده عادتلرده احتیاج اولمش ـ یاخود ـ کندی کندیکزه چیقاردیغکز احتیاجلره (عادت) دییورسکز.

یاره‌کز اولمینجه سوقاغه چیقه‌مز ، اوطه‌ده راحت ایده‌مزسکز. امثال واقران غیرتی، عادت بلاسی سزی مجبور ایدر،

قلبك حضورسزلغى، افكارك پروشانلغى سزى اضطراره جسور ايده‌جكندن. انسانلق، اخلاق، مسلك، وظيفه، محبت تماماً خاطريكزدن چيقار. انسانلره ياقيشان ادب واخلاقى بالكليه اونوديرسكز.

يا بو حاللره مفتون اولديغكز مدنيتدن بشقه برشيمى سبب اوليور؟

احتياج آرتدقجه تحريات چوغالير. آثار قدرته انتهـا متصور اولمديغندن هر تحريده دخى انواع سرائر قدرت كشف اولنور.

اويله سرلركه هر برينك مأثر ظاهريه‌سى، ماهيتك آثار قطعيه‌سى قدر انسانى مغبون ايدر.

شاهد ماهيت، عقوله عرض ديدار ايتمديكى حالده سرائر قدرتك آثار مشهوده‌سى سزى بيك درلو اعتقاداته، بيك درلو اشكاله دوشوردى.

وقتكزه صيغميان مشغوليتكزه آثار

قدرت اوزرنده‌كی كشفیاتكز انضمام ایدنجه، وهمكز بیودكجه بیودی. ظنكز بشقه‌لشدی قدرتك آثاری اوزرینه مطالعه‌لره باشلادیكز. ایشكز چوغالدی . اختراعات ایلریله‌دكجه احتیاجات توسع ایتدی. یعنی اذیت، مشغولیت آرتدی .»

مخاطبم اولان طاغك شو مطالعاتی، تعجب وحیرتله هر بیلشدن كسلمش اولان حواسمی، واو تأثیر ایله بهت و حیرت ایچنده قالان لسانمی آره صره تهییج ایدرك مقابله‌یه سوق ایدر، وهر سوز باشنده فكریمه طوپلانان مدافعات دیلمك اوجنه كلیردی.

فقط حواسمی استیلا ایدن دهشت سببیله عقلمك لسانمه حكمی كچمدیكندن آغزیمی بیله آچه‌مزدم .

واره واره سوز انسانلغه عائد مسائله طیانجه یواش یواش انسان اولدیغمی، وبر طاغك عتابنی دیكله‌مكده بولندیغمی آكلامغه باشلادم،

بو آكلايش آزر آزر حواسمى اوياندير-مغـه، تعجب ودهشـت كيده كيده حيرتله قارشمغه باشلادى.

غير منقسم بر آن ايچنده انسان اولديغم، بر طاغك عتابنى ديكلهمكده بولنديغم خاطر-مدن كچهرك غيرت جنسـيه بكا بر غريب جسـارت ويرديكندن باشـيمى قالديروب ـ طاغه خطاباً ـ سوزيكز بتديمى؟ ديدم.

طاغ ـ « سزك مدنيتكزك اذيتى قدر تفصيـلاتى وار. بيتمك بيلميـان اذيتك تعريقاتنه نهايت اولورمى؟ پك چوق ايستيه-رك پك آزينى سويلدم. مابعدى وار ديكله-يكز » ديدى.

بو صردده بن سوزه وقت ويرميهرك « برازده بن سويلهيم. مدنيتك قواعد مو-هومهسندن ديمزسهكز شرط مخاطبه ايكى طرفدن استماع صدايه محتاجدر. سز ديكله-يكز » ديدم:

ـــ مدنيته طعن ايديورسكز. احتمالكه

حقکز واردر. بن سزی ناطق ومتعقل کوردیکم ایچون مدنیتدن سزه عائد اولان جهاتی هایدی اعتراف ایده‌یم.

فقط هر مدنی سزکله مخاطبه ایتمك شرفنه مظهر اوله‌میوب (طاغلر انسانلرك احتیاجی ایچون یرادلمش) دیه‌جکندن اسباب راحتی استحصال ایچون طاغلردن استفاده‌یی امور طبیعیه‌دن صایار. طبیعی اولان هر ایشده ایسه تعدی اوله‌مز. اولمش اولسه نظام کائنات ایجابنجه عقله غریب کورینور. انواع وسائطله هر آن اجرای احکام ایدن افنا واحیا قدرت ربانیه‌سنك اکثر احکامنه تجاوز دینلمك لازمکلیر. اوده خلاف اداب عبودیتدر.

معلومکز اولسونکه هر مخلوق ایچون زمان فنا هنکام حیاتدر.

سزدن نه ضایع اولیور؟

تحول وتبدل بر قانون الهی اولوب

او قانون حكمت نمونه تبعيت دخى ايجابات خلقت مقتضياتندندر .

تحول وتبدله احتياجكز طبيعى ايسه يا سزه وسيلهٔ تحول اولان مدنيتى نه‌دن بكنميورسكز ؟

دائما اخذوقبوله، دائما صرف واعطايه حيات دييورلر. سزده اخذ وقبول اولسون ده صرف واعطا اولمسونمى ؟

سز نظام كائناته تابع مخلوقاتدن دكلميسكز كه افنا قانونه مغلوب اولديغكزى نسيان ايديورسكز.

وسائل مدنيه‌دن هر شيئكز وار. سز وارك بدوى اولوك .

مدنيتك نظام كائناته عائد اولان احكامى يريوزنده اجرا ارلنمسونمى ؟

افنا احيا قانون الهيسى نشر مأثر ايتمسونمى ؟

سزده‌كى وسائط مدنيه‌يى بز آليرز. قوهٔ مدنيه‌يه مالك اولانلر مخلوقات حاكمه‌دندر.

سز بزه خدمتکار اولورسکز! آثار قدرتدن عقل وادراك معاونتیله مستفید اولمیانلر محکوم اولورلر.

بر کره مدنیتده‌کی قوتی، انسانده‌کی اقتداری ملاحظه ایدیکز! مدنیت جمع عقوله، نشر علومه واسطه اولمش. انسانده بالقوه موجود اولان قدرتی او واسطه‌ فعله چیقارمش.

جناب خالق وصانعك محیر عقول اولان آثار علویه‌سی علومك خارقهٔ طبیعتی کشفه قدر قدرت کوسترن احکامی بتون مدنیتله بیلنمشدر.

بز شرف رجحانمزی هر نوع مخلوقاته هر شیده غلبه ایتدیکمزدن طولایی اثبات ایتمش اولیورز.

آثار قدرت قدر احتیاجمز، احتیاجمز قدر آثار قدرته انتسابمز وار.

احتیاج قوام جمعیت ایچوندر. امل

بقای جمعیته خدمت ایدر. احتیاج ، امل اولمسونده دنیا خرابمی اولسون ؟

آزادکان طبیعت دیدیککز کیم اولیور؟

حسیات انسانیه‌نك هر نوعندن بی‌خبر اولانلر ایسه بونلر حیوان ناطق صره‌سنه کچمسونلر.

آثار قدرتدن انسانلق قوتیله استفاده ایتمیانلر حیاتك هانکی لذتنی بیلیرلر؟

خوان قدرتدن متنعم اولمیان دماغ، سرائر طبیعتدن حصه‌یاب عبرت اولمیان افکار، آثار مدنیتدن مستفید اولمیان انظار عمرمی سوررمش اولیور؟

حیات، قابك برثانیه‌لك فرحی دیمکدر. احتیاجك انواعی مشغله‌نك کثرتی بتون حیات ایچون.

تأمین احتیاج ایچون چکیلان مشاق حیات ایچون.

آثار مدنیتدن استفاده مقصدیله بدناً حاصل اولان اضطراب ینه حیات ایچون.

اطعمه‌نك كثرتی، اویقوسزلق، استعمال مكيفات، طنطنه، بتون حيات ایچون.

انسان فطرةً مالك اولديغی قوتدن استفاده ايتمسونمی؟

ممات مقرر اولنجه مقصد ياشامق اولمسونمی؟

جوهر عقله وآنك صيقل طبيعيسی اولان نطق وفكره صاحب اوله‌رق او واسطه‌لرله مخلوقاتك كافه‌سنه غالب اولمق كبی برامتياز ايله الفتكز اولمديغی ايچون انسانلق سزه سزك بيليشكز نسبتنده كورينيور.

انسان اولمدقجه انسانلغه متعلق احتياجی واو نسبتده محتاج اولمدقجه كثرت احتياجده كی اذيتی نه‌دن بيلمش اوليورسكز؟

خلقت ايجابنجه سزده‌كی سكونت لا يفهما نه‌يه باقيلنجه واقعا بز يك زياده مشغولز.

فقط آثار مدنيتدن، نعمت قدرتدن بالاستفاده شوعالم عبرتده الك اولكی مقصدمز

یاشامق اولدیغندن هر نوع فوائددن حصه‌دار اولمق شرطیله میلمز بسبتون استحصال اسباب راحته منحصردر.

چکدیکمز مشاق، پاره صرف ایتمکده طویدیغمز لذتك بیکده برینه مقابل دکلدر.

چکیلان مشقتدن زیاده سوریلان صفا خاطر نشان اولور.

حیات ایچنده آکیله‌جق بر کون کچیرمك الك بیوك بختیارلقدر.

اذیت، مشغولیت اسباب راحتی استحصال ایچون اولورسه یار ایچون اغیاره تکاپو لذتنده تاقی ایدیلیر. بز اذیتی یاشامق ایچون چکرز.

کافتسزجه آثار قدرتدن استفاده ایدوب ده مسعودانه امرار عمر ایدنلر بر طاقم ساده‌دلاندر.

احتیاج متنوع اولملی که پاره قزانمه‌نك ذوقی اولسون.

آزادکان طبیعتك کچیردیکی حیات هر نوع

لذائذ، هر نوع مفرحات یتمه‌مك، تجربه اولنمامق اعتباریله طوته‌لم که ساده وسویملی اولسون.

بیلنمیان لذت، تجربه اولنمیان فرح عمر سورمك ایستیانلره لازمی دکل ؟

انسانلرك ملاقی اوله بیله‌جکی لذتدن استفاده ایتمیوب ده مثلا آرپه اونیله اکمك یاپوب صویه باتیره‌رق دفع جوع ایتمکله مکمل بر سفره‌ده قارنی طویورمه‌نك فرقیمی یوق ؟

دیه‌جکسکز که هر کسك آلشدیغی حال ایچنده طویدیغی لذت کندی استکنه قارشی اك لذیذدر..

قوش قاپان بر فورطنه‌ده طاغدن اودون کسمك مجبوریتنده بولندقدن صکره اوینك اوجاغنده یاقوب ده متلذذ اولمق آلیشامش اوله‌سه ده چکامز، اولمه‌سه‌ده چکلمز.

قایه باشی دیکله‌مکله تهییج ایده‌جك بر قلبك طوته‌لم که موسیقینك نغمات روح افزاسنه مراقی اولمسون. اللری آباقلری

اودون پارچه‌سندن فرقی اولمیان بر قادینه محبت ایدن بر قلبك فرض ایده‌لم که روح پرور سیم سیماره دائر بر بیلیشی بولنمسون. بو ایکی لذتدن هانکیسنك دها لذیذ اولمسی اقتضا ایدر؟

معرفت خالق دییورسکز !

بشریته مخصوص اولان عقلك معرفت خالق ایچون کوچك دیمك‌ده پك کوچك کورینان اقتدارینی بیلیرسه‌کز بشریت ایچنده معرفت خالقك وهم وجود کبی پرده‌لردن هنوز صیریلوب ده ارائهٔ نورکمال ایده‌مدیکنی آکلامکز لازم کلیر.

بزه کوره معرفت خالق مأخذ معلومات اولان مکوناتدن آله بیله جکمز حصهٔ استدلاله منحصر اولوب اسلافه تقلید، عاداته متابعت تأثیرلری ایچنده هیچ دکلسه آثار استدلال ایله مستدل اولمق بیله هپمزه میسر اوله‌میور.

بزم ایچون دلالت حواس ایله مکوناتدن آلینان معلوماتی علم صورتنده تلقی واداره

ایدرك او بیلشله خالق طانیقدن واعتقادیات اوزرنده‌کی تدقیقاتی وجدانك قبول وادرا کنه براقمقدن بشقه چاره یوقدر .

زیرا معرفت خالق عقلك احاطه‌سندن عاجز اولدیغی علو یتـك لسـان بشرده‌کی تعریفی دیمکدر . بو تعریفی بیـلمکله علویته وصول ممکن اوله‌مز .

لزوم معرفت خالقی اجبار ایدن عقلك طریقی معرفتده نصـل لغزیده یا اولدیغنی ادراك ایتمکه ینه عقل کامل انسانی لازمدر .

سزه معرفتدن بحث ایتمك کبی حدناشناسلق نره‌دن کلیور ؟

عزلت وتنهـایی مدار حصول عرفان اولسـه ذروه وداماننکزده راحتجه امرار عمر ایدن آزادکان دیدکلریکزك حقـایق‌شناس عرفان اولملری لازم کلیر ایدی .

حال بوکه کثرت احتیاج ایچنده اولوب ده مستغنیٔ احتیـاج اولانلر واصل اقصـایِ عرفان اولیور .

وسیلهٔ تحریك اوله جق مزیات آزادکانه نکزه مبذول دکلکن یا نه دن مدنیلرده کورمك استدیککز سجیات علویه اونلرده بولنمیور ؟

وقوع معصیتی تسهیل ایدن آثار مدنیتدن لذتیاب اولمیان آزادکانکز یانه دن مدنیلری ایصال ایتمك استدیککز معارج عرفانه یتیشه میور ؟

حال بویله اولنجه مدنیتك عرفانه، اخلاقه، استدلاله هر دقیقه خدمت ایتمکده اولدیغنه قائل اولمق لازم کلیر .

چونکه مدنیت عقول مجتمعه نك تجارب عدیده سیله قوانین طبیعیه یی بولمش و بوقوتله علوم وفنون میدانه چیقمش و بو سایه ده مکوناتك هر جزئنده مکنوز ومحفوظ اولان سرائر قدرت کشف اولنمش . بونکله ده خالقك عقل بشردن خارج اولان قدرت سبحانیه سی واوقدرتك ینه عقل بشره کوره خوارق نما اولان معرفت عالیه سی بیلینوب

بونك ياردیمیله‌ده واجب الوجود درك واستدلال ایدلمش.

احتیاجك انواعندن، املك تسلسلندن كوز آچه‌میان انسانلر برده عرفان كبی حصولی ترك امل واحتیاجه موقوف اولان بر تكلیف ایله مكلف.

سزك ایشكز نه ؟

انسانلردن كوردیككز تخریبات انسانلره خادم اولمق خلقتنده اولدیغكز ایچون دكلسه مأثرنده عبث اولمیان قدرت فاطرهٔ سبحانیه سزه نه ایش ویرمش اولیور ؟

مخلوقات ایچنده لزومسز هر نه ایسه كوسترلسون ! طاغلر سباعه جایكاه اولمق، وحوش كچندیرمك ایچونمی مخلوق اوله‌جق؟ بالعكس ! بشریتك بقاسنه، كائناتك نظامنه خادم اولمق ایچون !

سز بقای نظام عالم ایچون مكوناتك هر جزئنده هر آن اجرای احكام ایدن آثاریمی كورمیورسكز ؟

يوقسه سزك ده او اجزادن بر جزء اولديغكزمى نسيان اولنيور ؟

(بن بومدافعات ايله مشغول ايكن مخاطبم)
(اولان طاغ بردن بره سوزمى كسه‌رك)

— طور ! آكلاشلدى . سن بحثى اوزاده‌جقسك. مدافعه‌يى بويولده ايدرسه‌ك جوابسزده قاله‌جقسك ! فقط انصاف ايت. مدنيت سنك تعريف ايتمك استه‌ديكك كيبمى عالم انسانيته خدمت ايديور ؟

مدنيت. استدلاله، عرفانه، اخلاقه خادم ايسه افكار طبيعت پرستانه نره‌دن چيقدى؟

مدنيتك آثار ظاهره‌سنه مغبون اولوب ده خباياى قدرتى كاشف قيلغنده كورنمك كيمك صنعى ؟

بشريتى درجات حيوانيه‌دن كچيرمك، مكوناتى قانون طبيعته براقمق ، مأثر قلبيه‌يى خيالات درك سنه تنزيل ايتمك عقلاى مدنيتك شوريده فكر اولانلره ولهكتيره‌جك كشفياتندن دكلمى ؟

(عالم منتظم بالطبعدر . یا اتفاقیدر ، یاسبکه حالنده بر وضعدر) دیمك روحی برطاقم خیالات ایله تصویره اوغراشمق ، ماده‌یه مشابه وملابس اولمیان هروراری انکار ایدیوریمك عقلای مدنیت مفتونلرینه مخصوص دکلمی ؟

عرفانه ، استدلاله كچمیه‌لم . حقانیت ، انسانیت ، عدالت یرینه منفعت ، غالبیت قوتلرینی استعمال ایله‌مك .

بر دقیقه‌ده اون آلتی انسان افنا ایده‌جك تفنكلر ، بر ساعتده قوجه مملكتی خراب ایلیه‌جك طوپلر ، بر ثانیه‌ده طاغ پارچه‌سی كبی كمیلری بر هوا ایده‌جك طورپیدولر ، مخترعات مدنیه‌كزدن دكلمی ؟ حال بوكه سز بشریتك بقاسندن ، كائناتك نظامندن بحث ایدیورسكز .

(طاغك بو سوزی تمام اونجه فكرمده طوپلانان مدافعاتك خلاصة الخلاصه‌سندن غریب غریب نتیجه‌لر چیقه‌جغنی

حس ایلدیکم جهتله بردنبره دفع معقول بولمقده ایجه دوشوندم. حسمه‌یك کوجلکله غلبه ایتدکدن صکره کندیمی طوپلایه‌رق) «پك اعلا! مدنیت عرفانه، استدلاله، اخلاقه خادم اولمقله برابر بو اوچ مزیتی سوء استعمال ایده بیلمك خاصه‌سنی ده حائز اولسون. او حالده مسئله‌یی نصل حل ایده بیله‌جکز؟» دیدم. (طاغ کمال وقار خردپرورانه ایله):

ـ او اوچ مزیتی سوء استعمال ایده بیلمك خاصیتنده اولان مدنیتك آثارینه متهالکانه مفتون اولانلره بزم شو اعترا-ضاتمزی ایصال ایتمك وظیفه‌سنی سز درعهده ایدکزده مسئله‌نك حلی ینه جمعیت مدنیه‌یه قالسون!

حقیقتده ایسه مدنیت سنك تصور کدن ده، بزم تخیلمزدن ده عالیدر.

(برنجی جزءك ختامی)

جزء ثانی

(طاغ) سوزه دوام ایله:

حقیقتده مدنیت بزم دیدیکمزدن ده، سزك تصور کزدن ده عالیدر. (مدنیت) دنیانك آمالیله آلامیله مغبون ومتحسس اولمیان و حضور قلبی اخلال ایده جك سیئات مدنیه دن روکردان اولان حقیقت پرستانه مخصوصدر. سز بویله میسکز؟ هانکی حالکز، هانکی معامله کز قانون حقیقته موافق؟ سوزه کلنجه منطقی مدافعه تکز، کلامی مباحثاتکز وار. حاله، اخلاقه دائر ایسه هیچ برشیلر یوق.

بشریتك طریق اعتلاده کیتدکجه قطع مراحل عرفان ایتمسی لازم ایکن سزك یولکز کریوه جهله چقیور.

معلومدرکه بشریتده‌کی قابلیت فطریه لزوم اعتلایی تیقن، معرفتی اجبار ایدر. انسانیتده‌کی حق رجحانی یالکز بومزیت عالیه تأمین ایلر. سز بوفکر معالی‌پروانه ایله‌می امرار عمر ایدیورسکز؟

برکره ماضی‌یی تخطر ایدکز؛ حیاتکزك غمسز کچمش اوانی وار ایسه او زمانلر الك زیاده غمناك اولدیغکز زمانلردر. غمسز کچدیکنی ظن ایتدیککز ایامك هر دقیقه‌سی یا حصولنه احتمال اولمیان برخیال ایله کچمش و یا حصولی انواع غمومی مستلزم اوله‌جق برتصورله مرور ایتمشدر.

خیال ایله آووتمق، تصورله اکلنمك موقت شیلر. اصل حیات خمارسز ذوق، غمسز حیات بولمقده. واقعا بشریت هرتعریفه کوره عالیدر؛ فقط غمسز حیات. خمارسز ذوق او علوی درکهٔ سفلاده کوستره‌جك قدر متعالی بر مقامه پای انداز اعتلا اولمقله حاصل اولیور.

اویله عالی مقامه شرفبخش اولوبده کسوهٔ علایقدن بالکلیه تعری ایدن متعالیلرك آثارنده‌کی وقوف ملهمانه حیرتکزی جلب ایدرده سبب معنویسنی تحری ایتمزسکز.

هر بحث خردسوزی بوکونکی علوم وفنونه بخش حیرت ایدن اومعلومات الهام پرورانه‌یی بشریته چوق کورمکده تردد ایتمزسکزده مأخذینی آرامق عقلکزه بیله کلمز.

اومعلوماتی بشریته چوق کورمکده‌کی بصیرت موشکافانه‌کز بشرده بشریتك فوقنده برقدرت خارقانه بولنمق ضروری اولدیغنی کورەجك قدر مدنکاه عرفان ایده‌میور، عالم اعتلایی، ذوق انسلاخی بیلمیورسکز.

ذوق اعتلا لسان بشرله قابل تعریف اولسه‌ده ذائقه اوخمارسز لذتلری تذوق ایتسه اومارم که مظهر تکریمات مخصوصه اولان بشریتی قالب عذاب شکلنده برکالب تصور ایدرسکز.

(انسلاخ)، او نه عالم بينش و دانش ! تصور وخوليا سراپا غرق نور !

(اعتلا)، او نه ذوق لذات منسلخ ! مرارت بی‌وجود، ذائقه عین‌ذوق، باصره عین‌نور !

(طاغك) سوزی بو واديلره كلديكی صرده ده سائر طاغلر مستغرق انوار و جد وحال اولديلر. هر برينك الند‌ه طائران كاشن قدس ايله هم آواز انواع ساز جلوه‌ساز اولدی.

مخاطبم اولان طاغ خردسوز بر مقامه اويه‌رق :

ای اولان مغبون نيرنك وفسون
ساغر اذعانك اولمش و اژكون
آلدانوب نقش شؤن كثرته
كوز قپارسك نور وحدانيته
بن بيليرسه‌م بيلميورسك سن سنی
نافله الزامه قالقشمه بنی
نفسنی عارف اولان ارباب حال

ایلمز صورتدن امید کمال
صورته آلدانمه اهل عبرت اول
واقف سر رموز وحدت اول
کندینی انسانه عرفان بیلدیرر
نکتهٔ عرفانی مردان بیلدیرر
الفت ایسترسه‌ك اکر عرفان ایله
همدم اول دانشلی بر انسان ایله
باق نصل علوی ایمش انسان اولان
باق نه اولمش واقف عرفان اولان
دقت ایت انسانده‌کی علویته
بکزمز سیرت نقوش صورته
مقصدك بولمق ایسه راه وصول
هر نه سویلنسه آنی ایله قبول
یالکز علمکله تطبیق ایلمه
آکلاده یا کلشسه تصدیق ایلمه

بو آهنك بزم افروز اوقدر مؤثر و دلسوز ایدی‌که آتش فکن خشکیٔ فرق اوله‌رق بنی بندن آلدی . سویلیه‌بیلمك ایچون آرزوی مکالمه ایدیوردم ؛ فقط

سویایه‌میوردم. ترانهٔ اهتزاز آوری، منظومهٔ عتاب کستری حس ایدیوردم؛ غریب که متحسس دکلدم. بوهای هوی قیامت نما رسیدهٔ حد انتها اولور اولمز اشجارینك هر برك وشاخی بر سهام سرتیز عتاب، احجارینك هر لخت کمتری بر چوکان سنکین خطاب کسلمش اولان طاغ سوزه باشلیه‌رق:

ـ اشته بویله انسان اوغلی! بشریت اعتلا استر. ذوقدن نه حاصل، غمدن نه فائده؟ عاقبت بینان عرفان مسالکنده غمده بر ذوق ایمش.

بشریتده ایکیسی‌ده وار! بر مصدرك مآثرنی تکثیرایدن خیاله چاره بولنمدقدن صکره استر غم اولسون استر ذوق اولسون. اصل مسئله تذوقه مجال اولمیان ذوق، مرورینه ادراك ایرشمین حیات بولمقده. نشوه‌مند سحرافروز صبوح عرفان اولان ارباب ذوق نشوه‌سی محسوس اولان ذوق

ایله متحسس دکلدرلر. بر بزم شبگیر صمت
وحیرت تصور ایدکز که صبح ظلمت
سوز ویا شمع صبح افروز آنك چراغی،
ساغر سرشار کائنات جام وحدت نماسی،
شاهد نازنین عشق ساقیٔ حیات بخشاسی
اوله! اویله بزمك رند می آشامنده مخصوص
ومحسوس بر نشوهٔ قیدبروز نصل حکمفرما
اوله بیلیر؟ تذوقه مجال اولمیان ذوق، مرو-
رینه ادراك ایرشمین حیات اشته او بزمك
ارلرینه میسر اولیور.

بر کره اعتلا ایدکز! او بزم نور
افروزك شرارهٔ آفتاب سوزیله منوراولکز!
می بی کیف وکمك نشوهٔ جان افزاسنه، عشق
محضك جذبات حیاتبخشاسنه انتساب ایدکز!
او بزمك سر آمدانندهکی قوتی، او مجلس
فیضافیضك ساقی وصهباسندهکی علویتی او
زمان آکلارسکز. او مجلسك سازندهٔ طرب
نماسی خاموشی، خوانندهٔ مقام آشناسی
حیرتدر.

آنده رندان می آشام کمال
نشوۀ عرفان ایله مبهوت ولال
آنده یوقدر آشنالر، یادلر
دکله نلمز ناله لر، فریادلر
آنده نه قید فراق یار وار
نه عذاب ثقلت اغیار وار
آنده یوقدر بلبله جای حرم
یالکز پروانه‌لردر محترم
آنده مردان کمال‌افزای فیض
سرتسر مستغرق دریای فیض
طوپلانیرلر بزم صمت وحیرته
فر ویررلر عالم جمعیته
مست اولوب صهبای استغراقدن
واز کچرلر انفس و آفاقدن
آنده مجلس نور، صهبا نوردر
آنده ساغر نور، مینا نوردر
آنده دورایلر می بی کیف وکم
آنده یکساندر وجود ایله عدم
آنده هر عاشق سراپا غرق نور
بینش وافکار وخولیا غرق نور

اوت ، انسان اوغلی ! بشریت اعتلا استر . مدنیت هیچ ده سزك تعریف ایتدیککز کبی دکلدر . مدنیت انسلاخك ، اعتلانك انوار شعشعانیسی ایچنده محو وجود ایدن مدنیلره مخصوصدر . سزك بیلدیککز مدنیت دفع غموم ایچون آرانیلان چاره‌لر صره . سنده بولنمش بر عادتدن عبارت ! دفع غموم ایچون برچوق وسائلی ، آرزوی روحانی‌یی تحری ایچون انواع وسائطی وار . شو قدرکه هر وسیله‌سنده آثار ترقی ، هر واسطه . سنده بیلنمدك بر حال کورلمز . هپسی محك تجربه‌دن کچمش ، هیچ برندن آرزوی روحانی حصول بوله‌مامش . لذائذ دنیویه‌نك هیچ بری غمسز حیاته ، خمارسز ذوقه وسیله اوله‌مامش ! هر برنده روحك آرزوسنی آکدیرر نشوه‌لر ، افکاری موقتاً مشغول ومغبون ایده‌جك لذتلر وار ؛ فقط نقش بر آب ! هیچ بری غم قدر سورکلی ، خمار قدر دواملی دکل ! هر برینك مقابلی ، هر

برينك ضدى موجود ! جمع اضداد ايسه بشريتـك اليندن كلمز. بشريتك قابل اعتلا اولديغنى واو قالبه مخصـوص عطيهٔ قدرت صمدانيه اولان مزياتى البته بيليرسكز. فقط مشغولسكز، وقتكز يوق. سز مدنيتى — اوزاقدن تف وتابى باصرهٔ حرص وآزى قماشديران آتش آلايشه مفتون اولوب ده — انواع هموم وغموم ايچنده ياشامقدن عبارتمى ظن ايديورسـكز؟ هانى هر شى حيـات ايچـون ديوردكز؟ اكلنجه ، دبدبه ، مكيفات ، مزينات حيات ايچون اويلهمى ؟ ياكلشكزوار. بونلرك هپسى حياتك كذرانندهكى غمى تخفيف ،وقتى كدر سزجه امرار ايچون! وقتكز راحت كچيورسه نهدن بشقه وسيلهٔ امرار آرايورسكز ! دفع غموم ايچون وسيله آرايورسهكز اويله كچن حياته حيات ديمز.

امل اولمسونده دنيا خرابمى اولسون ديورسكز؟ خير خراب اولمسـون ! فقط املك كائناته صغميان وهر برنده تهلكه موجود

اولان آثاری آزالسون‌ده ابنای بشر راحت ایتسون .

خرابیدن چیقه‌جق نتیجه‌دن نصل بلا متصور ایسه املك سزده موجود اولان درجه‌سی اوبلایی مع‌زیادة ایجاد ایتمش ، آرزوکز درجهٔ افراطه وارمش . معلومدرکه مرتبهٔ اعتدالی کچن هر معامله‌نك نتیجه‌سی مضردر . امل سزده برمرتبه بوله‌میورکه پایدار اولسون . هر دقیقه تحولات ایچنده ، هر آن تجدد ایدیور ! دنیایه دائر اولان امللرکز همان دنیا قدر ! قناعت ایده‌جکی برحال ، راضی اوله‌جغی برموقع یوق . ییللرجه متحسر اولدیغکز بر آرزونك هنگام حصولی انواع مطالبك زمان ورودی اولور . بوندن بشقه غریب غریب تحریاتکز ، کشفیاتکز‌زده وار . حکیملرکز ، فیلسوفلرکز ، کیمیاکرلرکز حکمتله ، فلسفه‌یله ، کیمیا ایله‌قابل تیقن اولمیان اسرارکائناتی حل ایتمك زعمنه دوشمش . کائناتك یالکز مادیاته متعلق اولان آثاری

سزی انواع ظنونه تابع ایتمش . علما کز تابع معلومات، مأخذی ده آثار کائنات اولدیغی حالده سز آثار کائناتده‌کی اسراری علمکزله حل وکشف ایتمك استیورسکز. عقلکزك ایرمدیکی اسرار کائناتك ماده یه ملابس اولمدیغنه عقلکز ایرمیور. مادیاتی قابل کشف اولان اسرار کائناتك عقل بشره مکشوف اولمیان معنویاتی ده واردر. یاخواصك دلالتده اظهار عجز ایتدیکی خوارقه نه آد طاقه‌جغز ! استر خوارق دییکز، استر معنویات دییکز مادامکه حواسکز اونلری ادراکده سزه دلالت ایده‌میور هر حالده. ماده اوله‌مز ؛ علومك حاصل ایده‌جکی ترقیات ایله برزمان کاوب ده ماهیتنك کشف اولنه‌جغی ادعا اولنان خوارق طبیعت امین اولکز که هر کون فردایه قالیر. شمدی یه قدر مادیاتدن چیقان خوارقك کشفنی علومك ترقیات اخیره‌سنه براقیورسکز. بوندن صکره چیقه‌جقلر قیامته‌می قاله‌جق ؟ قیامت ایچون نصل بر زمان

معين اولميوب ده وقوعى علم وقدرت ربانيه‌يه مخصوص ايسه ماديادن چيقه‌جق خوارق طبيعته دخى حدوغايت يوقدر ! عصرلر لچه‌رك هر تحريده برخارقه‌يه تصادف اولنور، هر خارقه‌نك كشفى ده فردايه‌قاليرسه البته‌قيامت قوپار، ياخود رصدبينان حكمتك كشف اخير واعتقادلرى وجه ايله شمسك ماهيتنده‌كى قوهٔ جاذبه اجرامى اداره ايده‌ميه‌جك صورتده تناقص ايدرده فضا هرج ومرج اولور .

اى سبق خوانان سر كائنات
اى سبب جويان سر كائنات
علت اشيادن اوله لافزن
حل اولنمز چونكه بو بحث كهن
اكلاشلمز صنعتك ماهيتى
كشف اولنمز قدرتك كيفيتى
صانمى خالق ايكن بوصنعتك
حديمي تدقيق مخلوقيتك

ماورای عقل اولان سر نهان
عقله انصاف ایله اولسون می عیان
ذره‌سك خورشید مصنوعاتدن
قطره‌سك دریای مخلوقاتدن
بلع ایدر ذراتی شمس تابدار
محو ایدر قطراتی بحر بی کنار
سویله بو عجزایله ای صاحب فنون
اکلانیرمی صنعت اعجاز نمون
قنده عات قنده علم کیمیا
قنده حکمت قنده احوال سما
علم حکمت بیله‌مز ماهیتی
کیمیا کشف ایده بیلمز علتی
عقلك ایضاح ایتدیکی آثاردر
چونکه مادیاته عائد کاردر
درك ماهیتده عجز ادراکدر
بحث سر ذاتدن اشراکدر

سزك هر هجومکز مادیاته . اوندن دکلی که بوظل زائلك آلایش دلفریبی سزی آلداتیور . افکارکز مادیاتك آثار ظاهره‌سنه

اوقدر مغبون اولمش که کندیکز ده بیله
مادیاتدن بشقه برشی اولمدیغنی ادعا ایدنلرکز
ابتدا مادی، انتها ینه مادی دییانلرکز وار!
افسوس که آلدانیورسکز! احوال قلبیه‌دن،
وسعت خیالدن خبرکز یوق. تحلیلات کیمیویه
وجود بشرك مادی برطاقم اجسام بسیطه
ومرکبه‌دن عبارت اولدیغنی اثبات ایدیور.
یا احوال قلبیه‌نك مرکباتی نه اوله‌جق ؟
خیالده‌کی وسعته نه دینیله‌جك؟ قلبك طویدیغی
کدرك مادی برحال تأثیریله اولمدیغنی، خیالك
مادیاتدن برقوت یاردمیله توسع ایتمدیکنی
انکار ایده‌مزسکز ! اویله ایسه وجود
بشری ترکیب ایدن اجزای ماده‌دن بشقه
وجود بشرده برقوت معنویه اولمق لازم
کله‌جکنی نه‌دن تحری ایتمیورسکز ؟ حواسکزك
مأثر ظاهریه‌سنه آلدانمیکز. حواسکز احوال
ماده‌ده نصل واسطهٔ تیقن ایسه احوال
غیر مادیه ایچون ده واسطهٔ شهوددر.
مثلا چیچکده‌کی فیض نامیه طوتهلم که

مؤثرات ماديه‌دن اولسون، رايحه‌سی نره‌دن كليور؟ هرنوع چيچك فرض ايده‌لم كه بر مؤثر ماديدن اخذ نشوونما ايتسون، هرنوع چيچكده نه‌دن رايحه بولنميور؟ قوهٔ شامه هر قوقونك لطيف و كريهنی، ذائقه آجی‌يی طاتلی‌يی، سامعه انبساط وانفعالی، باصره حسن وقبحی، لامسه نرم وسختی بيليور: فقط بونلرده‌كی قوت متحسس اولدقلری احوالك ماهيتنه دائر نه‌دن موجب اطمينان اوله‌جق بر علم ويرميور؟

قوقو نه‌در؟ لطيفی نه‌دن موجب انبساط؟ كريهی نه‌دن مستلزم انفعالدر؟ طاتلی نه‌دن ذائقه‌يه بادیٔ حظ، آجی نه‌دن باعث مرارت اوليور؟ سامعه علی العاده مسموعاتدن علی العاده متحسس اولور. نغمات والحانك قلبه كتورديكی حس فوق العاده نه اوله‌جق؟ موجب انفعال اولان بر وقعه‌نك استماعی قلبی مكدر ايدر. حال بوكه سامعه فوق العاده مسموعات ايله قلبی حال طبيعيسندن

زياده محظوظ ويا مكدر ايتمه‌كه مأمور دكلدر.

باصره‌نك ايشى كورمكدر ؛ بر كوزل ويا چركين كورنجه نه‌دن سائر مزياتده‌كى حسك فوقنه چيقيور ؟

لامسه نرم وسختى بيليور، يانه‌دن الك عاشقانه لمسندن قلبه لذت كليور؟

ديمك اوله‌جق كه بشريته سبب معلومات ماديه اولان حواسك عتله‌كلين، دوشونلمين احوال غير ماديه‌سى‌ده وار .

بو حاله كوره احوال ماديه‌ده وسيله‌ٔ معلومات اولان حواس بشريه‌نك احوال غير ماديه‌ده واسطهٔ شهود اولمسى مأثرنده احوال غيرماديه‌نك وجوديله ثابت اوله‌جق.

معلومدر كه هر بحثده و قوع اسكات مباحثيندن برينك انصافنه متوقفدر. ملزم ايچون اك واسع كريزكاه مغالطه اولديغندن مثلا ارباب هيئتكزدن برينه شمسك ماهيتى صورلسه «اسباب وآلات كشفيه ترقى ايتدكجه البته آكلاشيله‌جقدر.» جوابنى ويرر. سائل

نه‌دیسون؟ بوسوز تسلیم وانصافکی علویت اخلاقه‌صیغمز؛ درحال خاطره‌کلیر، درحال آغزدن چیقار. سز هر شی ایچون وسیلهٔ معذرت حیاتدر دییورسکز. سزحیاتکزی وسائل مادیه‌ایله ادامه، کذرانتی ینه اوقوتله اراحه‌زعمنده‌بولنیورسکز! نه‌بیهوده یورغونلق! حیاتك‌ادامه‌سی مدنیتکزك الندن کلمز. ادامه‌سنك اسباب معنویه‌سی دخی مدنیتدن تعری ایله میسراولور.

طوته‌لم که حیاتك کذرانده‌کی غمی تخفیف ایده‌جك وسائله تشبثله قیمت حیاتی تقدیر ایتمش اولدیکز. مدنیتك عصرلرجه بزه مشهود اولان آثاری بویله دکل. سیز حیاتدن برساعت متلذذانه مستفیداولمق‌ایچون اون کونك حیاته تعدی ایدرسکز؛ کذران حیاتده‌کی غمی تخفیف، دها طوغریسی آرزوی روحانیتك تحریات مجبره‌سیله حاصل اولان حضورسزلغی تهوین ایچون مراجعت ایتدیککز هرنوع وسائطك غایتی حیاته

وغمسزجه امرار حيات ايچون هر بولديغكز
واسطه‌نك خلاصة الخلاصه‌سى حياته تعديدر .
حياته مدار امرار اوله‌جق وسائطى تحرى يه
مجبور اولديغكزه باقيليرسه مدنيتك عقل وتمييز
ياردميله مأثرندن مستفيد اولمق حيات ايچون
دكل حياته كوزكوره تعدى ايچوندر . بعضكز
عشرتله معده‌ئى حال طبيعيسندن چيقاروب
هر استديكنى يييه‌ميه‌جك برحاله كلمش . بعضكز
خيال وحافظه‌نك حفظ وتخيلده بيان عجز
ايده‌جكى انواع معلومات ايله مجسم نسيان
وبعضكز عقل وفكرك تحمل ايده‌ميه‌جكى
تدقيقات خرد فرسا ايله حيران اولمش .
مشهوداتكزك هر برندن بشقه بشقه امللر
حصوله كلير . هر املك حصولى انواع وسائطه
محتاج . كورر كورمز املكزى تحريك
ايدن شى هر نه ايسه اوكا وصول لازم .
وصولك اسباب عديده‌سى وار . سببلرك هر
برنده‌كى نتيجه ينه حياته عائد . با چاليشوب
تخريب وجود واتعاب افكار ايدرك

حصول املاك موقوف عليهی بوله جقسکز . یا دیکرك حقنه قولایجه تجاوز ایدرك وجداناً معذب اوله جقسکز . حیات قلبك بر ثانیه لك فرحیدر دیمك مخلوقاته، دعوای رجحان ایدن عاقللره هیچ یاقشمه سه کرکدر. دیمك که حیاتك مفرحانه مرور ایده مه مسنه عقل و تمیز سبب اولیور. اویله دکل ایسه حیاتکزك او قوص قوجه مدتی ایچنده بر ثانیه لك فرحه نه دن راضی اولیورسکز؟ سز مادام که نطق ایله تفهیم و تفهمه، عقل ایله تمیز و تمیزه صاحبسکز حیاتکزك بر ثانیه لك فرحه نزل ایده جك قدر غملی اولمامسنه برچاره بولملی دکلمیسکز؟ ظنکزجه حیاتکزك غملی دکلسه بر ثانیه لك فرحه بو قدر حسرتکشلك نه اوله جق؟ بو مرتبه کوچك شیلره قناعت ایدیویرمك کوچکلکی هیچ صاحب عقل اولانلره یاقیشیرمی؟ ادراك معرفته عقل کامل انسانی لازمدر دییورسکز. عقلکز اوقدر

کاله یول بوله‌مامق مشغولیتنده اولسه بیله بر ثانیه‌لك فرحه راضی اوله‌جق قدرده ضعف وعجز ایچنده دکل‌یا! عقلکز عزلت وتنهایینك مدار حصول عرفان اوله‌میه‌جغنی، کثرتده علایقدن تجرد لازم اولدیغنی بیلیورده ینه برثانیه‌لك فرحله منشرح اولمق وآدینه‌ده «حیات» دیمك ایچون مدنیتك قابل تعداد اولمیان اذیتنی انسانلغه لایق موهوبات قدرت شکلنده کوسترمك استیور! حصول عرفان کثرت احتیاج ایچنده اولوبده مستغنیٔ احتیاج اولمغه متوقف اولدیغنی ادراك ایتمك جوهر عقلی اییجه تطهیر ایدنلره میسر اولور.

اومارم که مدنیت مفتونلری ایچنده بو عقلده اولانلر پك‌ده آز اولماملی. محتاجلق ایچنده احتیاجدن قورتلمه‌نك یولی وار ایسه یا نیچون رهبریٔ عقل وتمیز ایله او شاهراه سلامته چیقمق طریقنی بوله‌میورسکز؟

بر بیوك لسان « حق ایله باطل آره‌سی درت پارمقدر » دیمش. واقعا قولاق ایله كوز آره‌سی درت پارمق قدردر. « ایشتمك » نصل « كورمك » كبی دكل ایسه « سوز » دخی « فعل » كبی دكلدر: سوزه كلنجه سز هر سرك واقفی، هر رمزك كاشفیسكز. فعلیات ایسه مدنیتك تخریب وجوده مخصوص اولان آثارینه منحصر. كثرتده و حدت سرینی باق نه كوزل بیلیورسكز! بونی بیلمكله احتیاجكزك براكسلمشی وارمی؟

خوان قدرتدن طبیعی بر حالده متنعم اولان دماغ، سرائر طبیعتدن حصه‌یاب عبرت اولان افكار، آثار حقیقیهٔ مدنیه‌دن نظرهٔ حقیقتیله مستفید اولان انظار تعذیب قلب ایده‌جك مشهودات غیر مشروعه ایله متأثر اولورمی؟ سز خوان قدرتك هانكی نعمتنی حال طبیعیده براقدكز؟

سرائر طبیعتك موجب عبرت اوله‌جق هانكی سری انواع تخیلات بوالفضولانه ایله

ایچندن چیقامز. ظهوراتِ ایچنده دکل آثار
مدنیه‌نك هانکی پارچه‌سی خرابیٔ وجودی،
اتعاب افکاری موجب اولیور؟ آزادکان
طبیعتك کورمدیکی روحپرور سیم سیمالرك
حیات کداز شیوه‌لری، نازلری، طاقتفرسا
اذیتلری واردر. آزیه اونسه آلشمش
اولانلرك مکمل سفره‌لرده دفع جوع ایدنلرله
باش آغریسی، معده صانجیسی چکمه‌مك
قدر فرقی اوله‌بیلیر. مقصد طبیعی کلان
اشتهایه خدمت اولنجه بونك هانکیسی
دها ساده، هانکیسی دها سویملیدر؟

وقوع معصیتی تسهیل ایدن آثار مدنیه‌دن
لذتیاب اولمیان آزادکانك معارج عرفانه
یتشه‌مدیکنه قائل اولیورسکز. نه آچیق خطا!
سزك غیرتی چکدیککز مدنیتك شومشهود
اولان آثارندن روکردان هر مرد عاقل
واصل اقصای عرفان اولیور. چونکه
مدنیتك هر ایشی انسانلره متعلق وظائف
قلبیه‌نك بالکلیه خارجنده‌در. مدنیتده

آزادكان طبيعتك بيلمديكى، كورمديكى، آلشمديغى نه‌لروار! آزادكان طبيعتك يكديكره بادئ حجاب اوله‌جق فعللرى، بالآخره عكسى تبين ايده‌جك قوللرى يوقدر. هر حاللرى ساده، هر آرزولرى محدود. هانى «هر كسك آلشديغى حال ايچنده طوبديغى لذت كندى استكنه قارشى الك لذيذدر» ديوردكز! او بر طوغرى لاقرديدر.

عالمده حال طبيعيدن چيقاريلان هر نه وار ايسه پايدار اولمامش و محدود اوليان هر آرزو وجود بولمامشدر. هر شى حال طبيعيدن نصل چيقارسه احوال قلبيه‌ده اويله چيقار. قلبك حال طبيعيسى كائناتك نظام مباركنه مطاوعت صافيتنده اولديغى حالده اوصافيت انواع تفكرات غير مشروعه ايله غل وغشه مبدل اولمش كائناته الك واسع تجليكاه اولان او مبارك قلبى بيلمم نصل آمال خودپسندانه ايله مضيق اضطراب ايديورسكز!

او زواللی قلب کندی ایشنی بسبتون اونوتمش، احوال معنویه صیغه‌جق الك اوفاق برمحلی بیله قالمامش. آزادکان طبیعت هیچ اولمزسه صافیت قلبه، طوس طوغری دوشونمکه صاحبدرلر. سزك مدنیلر بویله‌می؟ قلبکز حال طبیعیسی کبی صاف، دوشونجه‌کز طوس طوغریمی؟ انصاف ایدکز! آثار قدرتدن استدلال خالقه مستعد برقلب سزك قدرمی مشغول اوللی؟ معارج عرفانه چیقه‌بیلمك استعدادنده اولان برقلب سزك قدرمی تأنی ایتملی؟ آزادکان طبیعتدن هانکیسی بو قدر تلاش ایچنده؟ هر حاللری ساده، هر امللری محدود! بوسبله قابلری‌ده حال طبیعیدن چیقمامش. نه اطعمه‌نك انواعیله، نه اشربه‌نك مضراتیله وجودی محل اسقام ایتمش، نه مشهودات مهیجه‌نك اختلاـ فیله قوت قلبی بوزمش.

سزك بو قدر معلومات ایله کونلرجه چالیشه‌رق بوله‌بیله‌جککز حضور قلب

اونلرده هر دقیقه موجود. سزك انواع
و سائطه مراجعتله استحصال ایده جككز
اشتها اونلرده هر آن حاضر. دنیانك بشقه
نه‌سی وار؟ تلذذات دماغیه موقت، مشهودات
مهیجه دوامسز! سزك مدنیتده بوندن
عبارت دكلی؟ سویلدكجه سوز اوزانیور.
ظن ایدرم كه سزده بی حضور اولیورسكز!
بن — بو سؤالدن استفاده ایدرك — پك
كوزل مدافعاتكز وار. طوغریسی بوقدر
وقوفه انسان حیران اولور. فقط مدنیتده
معالی‌یه انتقال ایچون بر چوق وسائطك
وجودی قابل انكار اولمدیغی حالده قدرت
فاطره‌نك حیرتده عقول اولان هر سرندن
بی خبر، كائناتك اعجازنما هر نظامندن غافل
اولانلری «آزادكان طبیعت» نامیله مدنیلره
ترجیح ایتمك استه‌مكز پك عجایب!

طوته‌لم كه بزم مدنیت وسیلهٔ ایجاد
مناهی اولسون، عقل و تمییز فرض ایده‌لم كه
آثار مدنیتدن قبول ضعف ایدرك لغزش

پذیر طریق اوامر بولنسون، دلالت علوم وفنون ایله استدلال معالی ، واسطهٔ ادراك ایله کشف حقایق اشیا ، تعاطیٔ افکار ایله حل معمای دنیـا مدنیلردن بشـقه کیمه نصیب اولیور ؟

مدنیتك تسهیل ایتـدیکی منـاهی ایله آلودهٔ چرك معصیت اولان برمدنینك معلو- ماتنه ، قوای ادراکنه مسـتند اولان یارم ساعتلك تفکرات خالق پرستانه‌سی آتش افکن خرمن مناهی دکلیدر ؟ چشم عبرتی تنویر ایدن نور حقیقت کائناتك نظام جلیلنده‌کی تناسب خالقانه‌یی کوروب ده بهره‌یاب استدلال اولان کوزلری اشراق ایدر. حال تنهاییده معصـوم منـاهی اولمق آثار مهیجانه‌یی کورمیوب ده اضطراری معاصی‌یه یاقلاشما- مق دیمکدر .

سزك آزادکانکز برکره مدنیتك بشریتی دلدادهٔ شوق وغرام ایدن آثارینی کورسون،

هر برندن حصه‌مند لذت اولسونده باقه‌لم نصل معصوم قالیور !

مستعد مناهی اولمق بشقه، مناهیدن اضطراری اجتناب ایتمك‌ینه بشقه‌در. فطرةً مائل مناهی اولدیغی حالده افعال منهیه‌یی اجرایه حالی، موقعی مساعد اولمیه‌رق بالاضطرار اختیار تجرد و عصمت ایتمش نه قدر عقلا ایسترسکز! سزك آزادکانی‌ده اونلرك یاننه چیمکی ویرملی . معلومدر که کوز کوزمینجه کوکل قاتلانیر. حواسه وسیلهٔ تهییج اوله‌جق برشیئی کورمینجه اتقا قولایدر. هنر تجربه وتربیه قوتیله جبرنفس ایتمکده‌در. مدنیتك میلان قلبه، آرزوی قوایه عرض لذت ایدن آثارنظر رباسنی کورملی، قلبك، قوانك میل وآرزوسندن بشقه بشقه شیرین دماغ اولملی‌ده اوندن صکره تجرد وعصمت طریقنه کیدرك اثبات مردانکی ایتملی. یوقسه بیلیشی، کوروشی عالم تنهایینك محدود اولان آثارینه منحصر اولانلرده هر دقیقه موجود در

دیدیککز حضور قلب اولسه ده اولور اولمسه‌ده اولور ! علوم وفنون مدنیتك الك بیوك یادکار قیمتداریدر. طوتهلمکه مأثری مادیاتك کشف سرائرینه منحصر اولسون بونلردن بشقه ادراك معالی ایچون کسدیرمه طریق هانکیسی ایسه کوسترکز؟ نظرکزده مادیات معنویات بشقه بشقه وجودلردن مرکب ایسه هر برینك مظهریتنه کوره بر اهلی لازمدریا؟ مادیاتك سرائرینی کشفه‌سعی ایدنلر اولمسون‌ده هر بری دلیل معجزات قدرت اولان سرائر مادیه غیر مکشوفمی قالسون ؟ مکوناتك هر جزئنده جلوه‌نمای عبرت اولان آثارعیون بشره مستور قالیرسه فیض ظهور فیاضانه نشر آثار ایتمش اولورمی؟ علوم وفنون ایله عقل بشره کوره قابل احاطه اولمیان معرفت خالقك عقل بشره کوره قابل احاطه اولمدیغی آکلاشیلیور ؛ مخلوقیتك عجزینی بیله‌جك قدر قابل عرفان اولمق علوم وفنونه انتساب ایله حاصل اولیور .

علوم وفنونك شهر استدلاله آچدیغی طریق وصول طرق سائر طبیعیه‌نك الك كسدیرمه‌سی اولدیغی علوم و فنون ایله تیقن اولنیور. علوم وفنون اولمسه مثلا ید قدرتك دمیرده صاقلادیغی منافع خرد فرسا نصل میدانه چیقاردی ؟

دمیرده ناس ایچـون منافع لاتحصـا موجود اولدیغنـه ازقدیم اعتقاد ایدنلر مدنیتك بوكونكی ترقیسنه الك بیوك واسطه دمیر اولدیغنی كورنجه اعلان فخر ایدیورلر. سبب مدنیت دكلمی ؛ ترقیات مدنیه جهانك اسكی عادتلرینی دكشـدیرمك كبی خارقه‌لر كوستردی. اوللری بر خسته‌خانه، بر كاربان سرای انشـا ایدوب ده خلقـك بر قسم جزئیسـنه خدمت ایدنلری حرمتـله یاد ایدرلرمش. ایكنه‌نك موجدی قـدرتك تارو پود خفـاده محفوظ اولان متـاع كرانبهاسنی جهانیانك پیش سهولت وعرفانه قویه‌رق جهانیانه خدمت ایتدی. بونی نه لغتله

ياد ايده‌جكز؟ عالى ايكنه سز فرض ايتمك طاش دورينك عودتنى خيال ايلمكدركه بو خيال ايله بشريتى حيوان ناطق تعبير معروفنه لايق كورمك اقتضا ايدر. حسن خطى اولوب‌ده بر تأليفى اون نسخه يازه‌بيلمكه موفق اولانلر ابقاى نام ايدرلرمش. «فن طباعت» جهان مدنيتى كتبخانهٔ عمومى حالنه قويدى. افكار بشريه‌يه واسطهٔ تنوير اولدى. بشريتك كوزينى آچدى. موجدينى نصل توقير ايده‌جكز؟

اوچ كونده كمال راحتله مواصلت ممكن اولان بر مملكته موافق هوا بولوب‌ده اوچ آيده كيده‌بيلن كميجيلرك نامى ديللرده كزرمش. بخار موجدى نه يولده ياد اولنه‌جق؟ تاتارك اون كونده كتوره‌جكى الك مهم برخبر اون ثانيه‌ده آلينيور. درت ساعتى بر ساعتده كسديرن تاتارلر مظهر ستايش لاتحصا اولورلرمش. تلغراف موجدينه نه دينيله‌جك؟

مدنيتك بونلره بكزر خدمتلري كائناتك نظام جليلندهكى قدرت خالقانهيى ذره قدر عقلى اولانلره كونشدن واضح بر صورتده كورسترمكه سبب اولدى . ارباب عقوله كائنات دليل كافى ايكن آثار خرد - رباى كائنات سبب تحكيم اعتقاد اوليور ديمك استديكمى كوچك كورميكز . بالفرض سزده [طاغلرده] يالكز بر نوع طاشدن بشقه برشى تصور ايتميان انسانلرده كلوب كچدى . هر برى علويت علوم و فنونه دليل واضح اولان معادن عدديك بوكون آلتمش بوقدره رسيده اولديغنى كوروبده مظاهر خرد - فرساسنه حد و نهايت اولميان آثار قدرتك شو يكونى اعدادك قبول ايدهميهجكى بر عدده چيقارهجغنى تصور ايدنلر اوكچنلر كيميدر ؟ مدنيتك آثارنده سوليهجك هرنه كورلمكده ايسه هنوز واصل حد كمال اولهميان شيلردر . عقل سليمه كوره شايان قبول اولان آثار مدنيه هر معناسيله شايان

قبولدر. سزجه معترض صاییلان شیلر بتون
تفرعات. کشف حقیقت اشیایه خادم اولان
آثار اساسیه‌سنه احالهٔ نظر انتباه ایتملی.
تفرعات ایچنده اك مهم صایدیغکز کذران
حیات دکلمی؟ اوکا دائر ییللرجه سوره‌جك
مباحثات «هرکسك آلشدیغی حال ایچنده
طویدیغی لذت کندی استکنه قارشی اك
لذیذدر» قولیله نتیجه‌پذیر اولور. سز
مدنیتك نظام کائناته متعلق بولدیغی، بوله‌جغی
اساسلره تطبیق آثار ایتمکده‌کی قوتنه
باقکز. اوزمان هربکنمدیککزك تفرعاتدن
عبارت قالدیغنه راضی اولورسکز. مدنیتك
بولدیغی اساسلرك هربری استدلال اخلاقه،
عرفانه عائد برر جامعه اولدیغندن تفرعاتك
هرنوعی بشقه بشقه حبل تجربت وتدقیق
ایله اورایه ارتباط ایتمش وتفرعاتك هر
نوعی میزان عقل ایله طارتلمشدر. مدنیت
مثلا فضاده شموس کثیره‌نك آیری آیری
طاقملریله سیرانی وهرشمسك لواحقیله

مقرنده دورانی کشف ایتمش؛ فضایه کوره ابعادك الك بعید تصور اولدیغی ، اجرامه کوره اعدادك الك واهی تخطر صایله‌جغی بولمش. ثوابتك احوال فلکیه‌سنه، سیاراتك دوران خرد فرساسنه واقف اولمش؛ هر خطووده بر جهان عبرته پای انداز اوله‌رق هر آدیمده بربشقه جهان کورمش. بو نظام خالقانه‌نك عقل بشره کوره قابل احاطه اولمدیغی مدنیتله تعین ایتمش. عصرلرجه باعث قیل وقال اولان کرویت ارض قیل قدر شبهه قالمیه‌جق صورتده اثبات ایدرك عددلره صیغمیان اجرامك لایتغیر برنظام خالقانه‌یه تابع اولدیغی حالده فضا ایچنده‌کی سیاحت معجزانه‌سنی وهر آن وزمان اثیردن ترکب ایدرك اوقوجه ساحه ایچنده یوارلنه یوارلنه قبول جسامت ایدن جرملرك صورت ترکیب وتشکیلنده‌کی انتظامنی وابعادی اولمیان فضاده اعدادی اولمیان اجرامك تصادمدن، تنازعدن مصون اوله‌رق ترتیب

هندسی ایله قانون جذبه تبعیتنی میـدانه چیقارمش ! انکسار ضیا، سرعت ضیا. قانون الوان، سقوط اجسام کبی معجزات کائناتدن معدود اولان سرائری حل وکشف ایتمش. بونلرده‌می مستدل اولمق ایستیان قلوب سلیمه اصحابنه باعث استدلال اوله‌جق احوالدن دکل؟ عالمده‌کی بو انتظام اعجازکارانه تأمین بقای نوع ایله ینه ادامهٔ انتظام ایچوندر. مدنیت هر ترقیده الك اول بو فکر نظامپرورانه‌یی محـافظه ایچـون عادتا تعصب ایدر فنلر، علملر، ایجادلر، اختراعلر هپ بقای نوع ایچون. بونلرك تطبیقاتیله مشغول اولمق، فاجع فاجع تجربه‌لرله مال وجان فدا ایتمك ینـه بقای نوع ایچون. بقای نوعه خادم اولان هرعاقل ایســه سلم اســتدلالك الك صوك قدمه‌سنه پای انداز اولمش دیمکدر. چونکه کائناتده مرئی غیرمرئی هرجزءك البته‌والبته بقای نوعه خدمته مأمور ومضطر اولدیغنی تحقیق ایدنلر الك مدقق مستدل اولانلردر.

مدنيتك اخلاقه اولان خدمتی ده شايان تذكاردر. زيرا بشريته متعلق هر نوع احوالی ارائه‌يه مستند اولان آثار مدنيت بر ياندن هر كوشه‌سی بشقه بشقه موجب فساد اخلاق اوله‌جق بر ساحهٔ رذالت ارائه ايدر. برياندن هر خطوه‌سی خصائل مبرورهٔ انسانيه ايله جهان نباهت كسب ايتمش بر عالم نزاهت كوستر. برندن اخذ عبرت و انتباه ايديلير. برندن قطع خطوات ترقی اولنور. ساحهٔ منهياتك مضرات و معيباتی، عالم نزاهتك منفعت و محسناتنی تعيين و تفريق ايچون مابه التمييز ايسه ينه آثار مدنيه‌در. مآثر مدنيه‌يی خصائل انسانيه ايله تطبيق ايدن ارباب عرفان واقعا مدنيتك نظر رباهر حالندن روكردان اولورلر، فقط انتظام امور عالم، ادامهٔ نسل بنی آدم ايچون آثار مدنيه بخشنده متفقدرلر. سز مدنيتك كوی استدلاله آچديغی شهراهلره طوغری كيتمك ايچون رهبریٔ علوم ايله يورويه‌جك

آیاقلر صیره‌سنه کچه‌مزسکز نجه بیك سنه‌لردر شو معبرك کلوب کیدنلرینه، اعصارك تقلبات غریبه‌سنه نکرانسکز. قدرتدن نه‌ا کلادکز؟ اسراردن نه بیلیرسکز؟ فکرکز کلانلرك افعالیله، کیدنلرك آثاریله مشغول اولمقدن بیله قورتیله‌مامش. بو کونکی مدنیتدن، یارینکی بدویتدن نه چیقار؟ سز ارض دینیلان شو اوفاق جرمك نتوانی اولمغله انسانلغه متعلق لقردیلره قارشمق ایچون ناطق اوله‌مزسکز. انسانلغه کائنات و آثار کائنات مسخر اوله‌رق خلقتك کمالاتی او مرتبه‌ده تمام اولمشدر. علویته تقرب ایچون او قالبه مخصوص اولان تجلیٔ قدرت یالکز او قالبه مخصوصدر. احوال قلبیه، وسعت خیال دیدیککز خارقه‌لر دخی او قالبه مخصوص موهوبات قدرتدندر. تدقیقات ایله اوغراشمقده ایشته اونلرایله حصول بولیور. واقعا بشریته الك اولکی تکلیف معرفت خالقدر، یالکز بشریتك

مقتضیاتنه تبعیتله کاوب کیتمك تهلکه‌در. فقط بو تهلکه‌دن قورتلمق ایچون معجزات کائناتی تدقیق ککی غایتی معرفت خالق مستلزم اولان تدقیقات مادیه لازم دکلی؛ احوال قلبیه، وسعت خیال بو تدقیقات ایچون بر تجلیگاه قدرت دکلی؛ بشریتك مستعد اعتلا اولدیغی نصل قابل انکار دکلسه تعالی ایچون بشریته مخصوص قوایه صاحب اولمق اقتضا ایده‌جکی دخی اعتراف ضروری آلتنده دکلی؛ اعجازنما بو قدر آثاریله چشم عبرتی اشراق ایدن آثار مدنیه‌نك هر بری بشریتــه لزوم اعتلایی تلقین ایتمکده اولوب اویله آچیلان کوزلر ایسه هر ذرهٔ کائناتی بر کتاب عبرت اولمق اوزره پیش نظر عرفانــه کتیرمزمی؛ بشریتده علویته وصول ایچون متعدد طریقلر وار. سز عزلت وتنهایی طریقنه کیدرك مدنیتدن اوزاقلاشدقجه علویته یاقلاشمق استرسکز.

بر دیکری محتاجلغی مانع اعتلا زعم ایدرك
احتیاجاتنی تخفیف ایله علویته وصول غیرتنده
بولنور. بر بشقه‌سی دردە درد ایله درمان
ایتمك طریقنی اختیار ایدرك هر نوع لذائذ
دنیویه‌دن روکردان اولور. احتمال که بونلرده
نظر عرفانده شایستهٔ قبول اولمش یوللردر.
فقط مدنیتك او قوس قوجه ساحهٔ انس
والفتی، محتاجلغك او طاقت کداز اذیتی،
تحرئ درمان کبی عجز و تذلل عالمنك عجز
ومسکنتی ایچنده علویته طریق تقرب بولمق
دها شانلیدر، دها دکرلیدر ظن ایدرم.
سز عالم انس واختلاط ایچنده محتاجلغك
هر نوعندن بشقه بشقه داغدار اولان واك
کوچك درددن بیان عجز ایدرك اك بیوك
درمان ایستیان کامللرك بو حاللر ایچنده کی
رضای کاملانه‌سنی بیلمیورسکزده مدنیتده
کی کثرتلر، مشغولیتلر وهمکزه طوقونیور.
انسلاخ واعتلا ایتمیان بشریتی مؤاخذه

ایدیورسکز. ترقی واعتلانك مطلقا احتیا-
جدن استغنایه، آثارمدنیه‌دن انقایه‌موقوف
اولدیغنی نه‌دن قبول ایده‌لم؟

سز بر طاغ اولدیغکز حالده بشریته
اعتراض ایدیورسکز. البته بر بشرده
بشریته مخصوص اولان ترقی واعتلانك الك
کسدیرمه طریقی هانکیسی اولدیغنی دها
طوغری بیلیر. یالکز ایسه‌م اعتراضات
مهمه‌کزدن بری‌ده افکارطبیعت پرستانه‌نك
وجودیدر. طوس طوغری سویلیورسکز.
بو فکرك ظهورینه مدنیت سبب اولدی.
فقط ترقیات مدنیه ایله حل وکشف اولنان
اسرار کائنات عقولی بر همزدهٔ حیرت
ایدرك برخالق بی‌شریکك لزومنی وهر ذرهٔ
اشیاده موجود اولان انتظام خارقانه بر
مکون بی‌نظیرك وجودینی اجبار ایتدیکندن
کافهٔ ارباب نظر بو کمالاته بر مکمل آرامقده
کرفتار اضطرار اولدیلر.

هر کس بر طریق تحری تصور وتصویر ایدرك ارباب عقولدن هر شخص بر متحرینك مسلکنی قبول ایتدی و خالق بیچونك عقل بشری دوچار بهت وحیرت ایدن قدرت سبحانیه‌سی هر ذره‌ده تجلی ایلدیکندن میزان عقله آغیر کلان هر شیده قدرت خلاقانه تخیلی اجتماعات بشریه ایله برابر باشلادی . کونشلره ، آغاجلره ، آتشلره ، اوکوزلره، صورتلره پرستش ایدلدی .

اوزمانك معتقدات جاهلانه‌سی ادراکات بشریه‌نك هنکام نقصانی اولان بر دور ایچنده نصل کچمش ایسه بو زمانك خیالات عالمانه‌سی دخی علوم وفنون کبی یالکز مادیاتدن خبر ویرن ایکی آلت مشکل کشانك افکاری آلداتمقده اعجازنما اولان آثارینه جدی بر نظرله باقمق سیئه‌سندن تولدایلدی. اجسامه پرستش جهل نظر بندانه‌سی نه‌قدر مدت سورمش ایسه طبیعته اعتقاد علم

كوتهبيناسى دخى او قدر پايدار اولسه كركدر .

زيرا عقل ايچون ضرورى اولان واجب الوجودى جاهلانه تحرى ايدوبده اجسامى معبود ظن ايتمك نتيجه‌ده عقلك ادراك ماهيتندن اظهار عجز ايلديكى طبيعت كبى بر قوته پرستش بدعتنى چيقاردى. كائناتك بدايع آثارنده‌كى خارقه‌لرك عالمانه تماشاى خردفرساسى دخى برزمان كلوبده خالق قوت طبيعت غير قابل تصور بر قدرتك وجودينى اجبار ايتميه‌جكى نه‌دن معلوم؟ دها تركه‌سى جهل زمانك اعتقادات جاهلانه‌سى بو زمان علم وترقينك افكار طبيعت پرستانه‌سيدر. امنيت اولنسون كه بو عالم ترقى وعبرتده بو فكر عالمانه پايدار اولمز وبو مزاقه‌ده بشريتك بر قسم جزئيسى بيله اجتماع ايده‌مز. مدنيتك بقاى نوعه خدمت اساسنه مخالفت كوربلان

آثارینه کلنجه واقعا مدنیت اتلاف نفوس ایله اعلای شان ایچون آلات متلفه اختراعنده او قدر ارائهٔ تسهیلات ایتمکده‌درکه ترقیاتك هر خطوهٔ جهان پیماسنه جایگاه وسعت اولان ساحهٔ علم وفن تخریب عالم، اتلاف بنی آدم کبی بشریته موجب شین اوله‌جق تعدیات ایله مالامالدر. فقط بو ایشده سزجه تعدی ظن اولنان احوال حقیقتده بقای نوعه محض خدمتدر.

چونکه اجتماعات بشریه ابتدا ایده‌لیدنبری هر جمعیتك بشقه بشقه احوال وعاداته تابع اوله‌رق بشقه بشقه رابطه‌لرله تأمین حال و استقبال اتمام‌لری لازم کلمش وهر جمعیت کندی حقوق وحدود اجتماعیه‌سنی محافظه‌یه ضرورت حس ایدرك جمعیت ایچنده بر قوت مجتمعه‌نك وجودی واو قوتك تأمین حقوق ومحافظهٔ حدود ایشلرنده استعمالیله بر بشقه طرفدن وقوعه

کله‌جك هر نوع تجـاوزاتك منعی ضمننده قوهٔ مجتمعه‌نك تسـلیح واستخدامی اقتضا ایتمش اولدیغندن اصول اجتماعیه‌سی حکمت عالمك قواعد اساسیه‌سنه موافق اولان هر جمعیت عساکر مسلحه ومنع تجاوزات اعدا ایچون عصر وزمانه موافق اسباب مدافعه تدارك ایتمشـلردر. عسـکرلر استخدامی؛ جمعیتلرك آلت متلفه اختراعنده‌کی مسابقه‌سی منحصراً بقـای نوعه خدمت قانوننه مطاوعت ایچوندر. بر جمعیتك تجـاوزات دشمنی منع ایده‌جك قوت ومکنتی اولمسه مملکت پامال خیول دشمن، افراد جمعیت کرفتار انواع محن اولوب اصـول وعادات ورابطهٔ مملکت و ملیت غالبك کیف غالبا‌سـنه قاله‌رق هرج ومرج اولور. بو حال ایسـه بقای نوع قانونی قسماً اولسـون اخلال ایدر. سز بو مقصدی تأمین ایدن مخترعات مدنیه‌یی خرابیٔ عالم ایچون یاپلمش

ادوات ظلمیه ظن ایدیورسکز . تأسف
اولنورکه بشریتی مغبون ایتمکده اولان
آثار مدنیه سزی دها فاحش آلداتمش .
باقکز قانون بقای نوعه مخالف کوردیککز
آثار مدنیه تدقیق اولنجه نصل موافق
چیقیور . سز مدنیتی قورقنج برهیکل تعدی
خیال ایتمکده اولدیغکزدن غالبا افعالنی
لزومی قدر تدقیق ایتمکدن ده قورقیورسکز
مدنیتك منحصراً بشریته دکل هر ذرهٔ کائناته
خادم اولان آثار مبرورهسی بدویتك معلومات
محدودهسنه هر زمان مستور اولهجغندن سز
بو معلومات ایله مدنیتی اوزاقدن تماشای
آثاریله تمییز ایده مزسکز . آثارنده حیاته
تعدی زعم ایتدیککز مدنیتك هر فعلنده
بقای نوعه خدمت ، بشریته منفعت ظهور
ایدر . سزك ظن ایتدیککز کبی آثارنده
حیاته تعدی اولان مدنیت آثار مدنیت
دکلدر . متعدیٔ حیات اولمق اوزره آثار

مدنیت صیره‌سنه‌ده کچمش هر نه وار ایسه بدویتك بقیهٔ جهلندن قالمش سیئه‌لردر. جهانده تخریب وجود ایده‌جك هر شی مدنیتك البته نهی طبیعیسنه اوغرامش وقانون بقای نوعه بالطبع مخالف اولان احوال مطلقا رد ویساغ اولمشدر. بشریتی خصائل جمیله قوتیله انسانیته، ملکیته اصعاد ایده‌جك آثار هر نه ایسه اشته اوکا مدنیت دینلدی.

بنم تصورمده سزك دیدیککزدن ده عالی اولان مدنیت بیك اوچ یوز بو قدرسنه اول اکمال مزیت سعیده ایدرك انوار کائنات افروزیله هر چشم حقیقت بینی مشرق فیوضات ایتدی. کائناتك انتظامات معجزانه‌سنی، بشریتك ادراکات فطریه‌سنی اکمال ایلدی. اشته مدنیت اودر.

صدامك اهتزازی کسلمامشدی که نی دکله‌مکده اولان طاغلر بردنبره متحسس اولدیلر، تتردیلر.

بو تزلزل او قدر مخوف، او مرتبه مدهش اولدی که آفتابده نقصانیٔ ماهیت تعین ایدرك کرهٔ ارض حال نزعه کلدی. ظن ایتدم.

بو متأثرانه تتره‌مك بیتر بیتمز مخاطبم اولان طاغ استغراقدن حال صحوه کلان قلوب سلمیه کبی قارشیمده تعین ایدرك:

- بك کوزل بر نتیجه چیقاردیکز فکرکز طوغریدر. کائناتك نظامات ابدیه‌سنی عالم تعینده اکمال ایدن، بشریتك استعداد فطریسنی جهان ترقیده اتمام ایلیان مدنیت بیك اوچ یوز بوقدر سنه اول جلوه نمای عظمت اولدی. علوم مبارکهٔ کائناتك خورشید ضیا پروری ایشته اوزمان افق کمالده نشر انوار فیض ایلدی. علوم عالیه‌نك خاتمهٔ کمالی اولان اودور جلیل معلومات بشریه‌نك فاتحهٔ اقبالی ایدی. کائنات اوزمان هویت مبارکه‌سنی، بشریت اوزمان مراتب علویه‌سنی اوکرندی. بقای نوعه خدمتك حکمتی اوزمان،

کائناتی اداره ایدن نظام بیعدیلك سر و حقیقتی اوزمان بیلندی .

او خورشید منورك لمعان آفتاب سوزی اقطار کائناتی باشدن باشه تنویر ایدرك کوکب اقبال بشر اولان « مدنیت » او نور ایچنده طوغدی . سزك دیدیککز مدنیت ده بو دکلمی ؟ اوت ، انسان اوغلی ! کوکب اقبال بشر اولان « مدنیت » او نور ایچنده طوغه‌رق کائناتی باشدن باشه تنویر ایلدی .

انتها

بهاسی ۳ غروشدر

PL
248
N36
M8
1898
c1 d c1-
2]